

Finlands
hälsomuseum-
stiftelse

Ett hem för den finländska hälso- sektorns historia

Hälsan berör oss alla

Bild: Finna / Krigsmuseet

Bild: Unsplash

Bild: Finna / Krigsmuseet

Bild: Unsplash

Bild: Finna / Kervo stadsmusei Hjärster

Bild: Finna / HUS Helsingfors universitetssjukhus

Det förflutna – nutiden – framtiden

Är du intresserad av hälsa och välfärd?
Sjukdomars uppkomstmekanismer och
utvecklingen av behandlingar?
De medicinska möjligheterna att i framtiden
förebygga och behandla sjukdomar?
Hur kan jag påverka min egen hälsa?

HÄLSA vetenskapscenter&museum berättar om just detta

HÄLSA vetenskapscenter&museum är arbetsnamnet på den helhet
som planeras av Finlands hälsomuseumstiftelse sr.

**Den här historien
förtjänar att bli
berättad**

Sammanfattning

HÄLSA vetenskapscenter&museum berättar framgångssagan om den finländska hälsan och välfärden.

I Finland saknas ett nationellt ansvarsmuseum och kunskapscentrum för hälsovårdssektorn

I många europeiska länder har det sedan länge funnits museer och vetenskapscenter som visar upp utvecklingen inom hälso- och sjukvård och medicin. I Finland finns det flera små, lokala hälso-museer, men det saknas ett nationellt huvud-museum för hälsosektorn.

Den finländska hälso- och sjukvården är en unik framgångssaga

På bara några generationer har Finland gått från att vara ett av Europas fattigaste länder till att bli en av de främsta välfärdsstaterna. Framstegen och innovationerna inom hälso- och sjukvården har spelat en central roll för utvecklingen. Det finns gott om berättelser att dela med sig av. Hälsan berör oss alla och därför är det viktigt, både för den enskilda individen och för hela befolkningen, att på ett mångsidigt och intressant sätt lyfta fram utvecklingen gällande vanliga finländares hälsa och välfärd.

HÄLSA vetenskapscenter&museum förenar historia, nutid och framtid

Utställningarna i HÄLSA vetenskapscenter&-museum berättar om det förgångna, men sätter det

presenteras på – virtuella, digitala och interaktiva – är nutida. HÄLSA vetenskapscenter&museum riktar sig även mot framtiden och deltar i samhälls-debatten genom att erbjuda jämförelse- och igenkänningspunkter från historien. Det bevarar och förmedlar kunskap, skeenden och erfarenheter för kommande generationer.

Museet är en betydande internationell lärmiljö och turistattraktion

HÄLSA vetenskapscenter&museum är ett internationellt erkänt, nyskapande och upplevelserikt museum och vetenskapscenter som utnyttjar den senaste teknologin. Det fungerar som en viktig pedagogisk lärmiljö och som ett resmål. Museihelheten kompletteras av en webbtjänst som på ett lättillgängligt sätt samlar, underhåller och erbjuder digitala tjänster relaterade till museets verksamhet.

Projektet utvecklas och växer till en nationell aktör

I syfte att inrätta HÄLSA vetenskapscenter&-museum bildades Finlands hälsomuseumstiftelse i juni 2025. Verksamheten på innehållssidan stöds av en permanent vetenskaplig rådgivande kommitté som inrättas särskilt för detta ändamål.

Kirurgiska sjukhuset skulle erbjuda en unik möjlighet till etablering

Frågan om var i huvudstadsregionen HÄLSA vetenskapscenter&museum ska placeras är fortfarande öppen. En mycket lovande plats kunde vara det snart tömda Kirurgiska sjukhuset i Ulrikasborg i Helsingfors. Byggnadens läge är utmärkt, och den stora fastigheten kunde användas för att skapa en attraktiv helhet bestående av flera museer samt ett evenemangs- och kulturcentrum.

HÄLSA vetenskapscenter&museum vänder sig till en bred inhemsk och internationell publik

HÄLSA vetenskapscenter&museum kommer att bli ett av Helsingfors viktigaste turistmål. Målgruppen är bred och sträcker sig från barn till pensionärer. Som besökare förväntas både professionella från hälso- och sjukvårdssektorn, studerande samt inhemska och utländska turister.

Målet är att öppna museet hösten 2028

Målsättningen är att inleda verksamheten vid HÄLSA vetenskapscenter&museum med popup-utställningar och evenemang. Själva museet öppnar hösten 2028.

Museibranschen i förändring

I Finland saknas ett nationellt museum för hälsosektorn, trots att det finns internationella motsvarigheter i flera europeiska städer.

I Finland finns över tusen museer, varav drygt 300 drivs professionellt och har öppettid året runt. Resten är främst säsongöppna lokalmuseer.

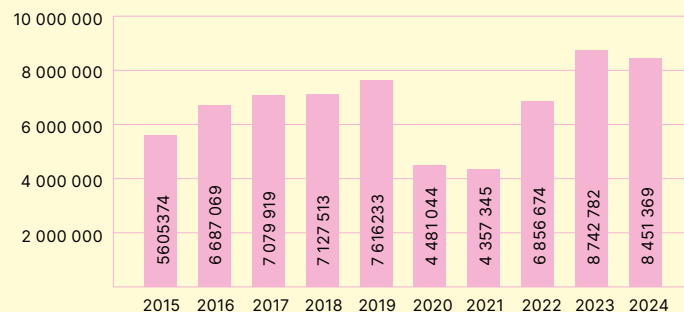
Under 2015 hade museerna över 5,6 miljoner besökare. Museikortet bidrog till att museernas popularitet ökade avsevärt, och år 2024 steg antalet besökare till över 8,4 miljoner. Under coronaåren minskade besökarantalet till under 4,5 miljoner.

Museibranschen är i förändring. Utöver den traditionella uppgiften att bevara har upplevelser och spännande aktiviteter, digitalt innehåll och digitala tjänster samt engagerande aktiviteter vunnit mark. Utvecklingen går alltmer i riktning mot en verksamhetsmodell av typen vetenskapscenter.

I huvudstadsregionen är utbudet av museer stort och konkurrensen om besökarna är hård, men det finns ingen motsvarande aktör i museibranschen.

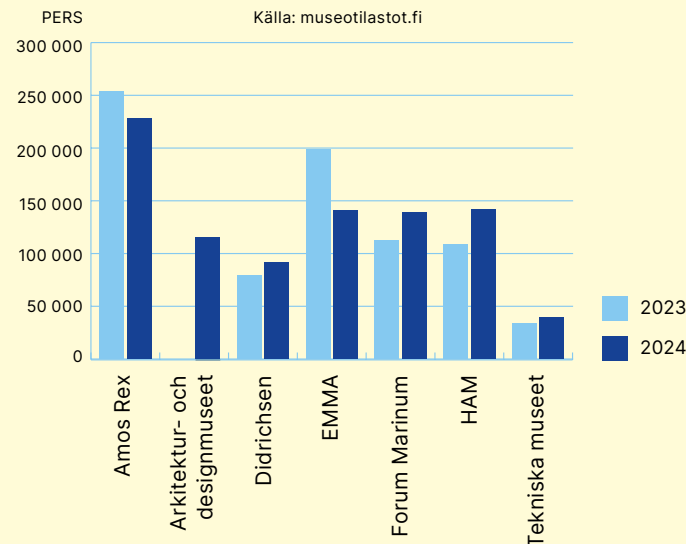
Besökarantalet på alla museer i Finland 2015–2024

Källa: museotilastot.fi

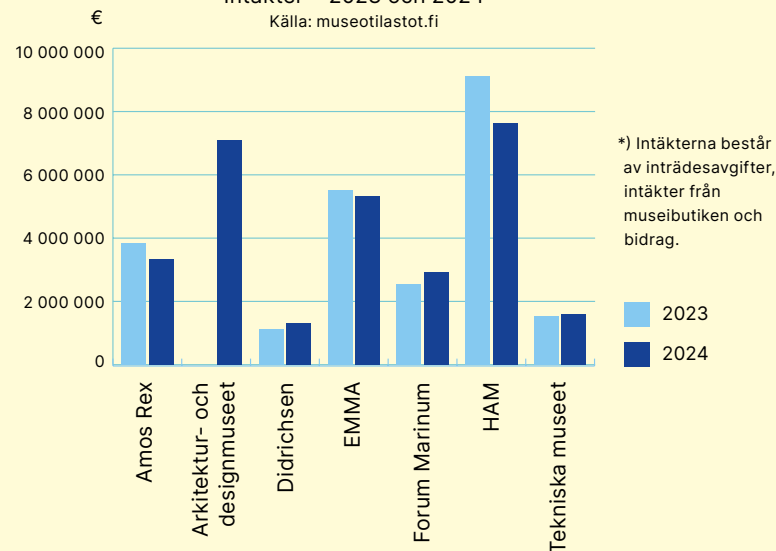
Besökarantal för vissa museer 2023 och 2024

Källa: museotilastot.fi

Intäkter*) 2023 och 2024

Källa: museotilastot.fi

*) Intäkterna består av inträdesavgifter, intäkter från museibutiken och bidrag.

**En finländsk
framgångssaga
är på väg att
glömmas bort**

Kom med och skapa hälsovårdssektorns ansvarsmuseum

Målet är att HÄLSA vetenskapscenter&museum ska fungera som ett nationellt ansvarsmuseum inom hälsosektorn år 2032.

Varför behöver den finländska hälso- och välfärdssektorn en berättare?

Det finns inget nationellt hälsomuseum, och de lokala och regionala special-museerna befinner sig i en svår ekonomisk situation. En del av deras samlingar har flyttats till lager eller gått förlorade. En av det nationella hälsomuseets centrala uppgifter är att tillvarata samlingarna från nedlagda sjukhusmuseer och göra dem tillgängliga för allmänheten.

Projektet har en lång historia

Planeringen av ett nationellt hälsovårdsmuseum inleddes konkret för första gången i en utredning beställd av HUS museiutskott med titeln *Mot ett nationellt hälsovårdsmuseum* (Johanna Lehto-Vahtera, 28 februari 2022).

HÄLSA vetenskapscenter&museum gör hälso- och sjukvårdens historia och framtid tillgänglig för alla

HÄLSA vetenskapscenter&museum inrättas för att dokumentera, presentera och sprida kunskap om den finländska hälso- och sjukvårdens historia, nutid och framtid. Museet förenar samlingar, forskningsresultat och upplevelse-baserade utställningar till en helhet som motsvarar det moderna museets roll som kunskapsförmedlare och upplevelserik lärmiljö.

Museets permanenta utställning skildrar de viktigaste utvecklings-faserna inom hälsovården och medicinen. De växlande temautställningarna belyser aktuella och samhällsrelevanta fenomen. I dessa presenteras bland annat en helhetsbild av den finländska hälso- och sjukvårdssektorns spetsforskning och teknik. Digitalt innehåll ökar museets tillgänglighet både nationellt och internationellt.

**Berättelsen
om hälsa blir
en upplevelse**

Insiktsfullt, upplevelserikt och interaktivt

I HÄLSA vetenskapscenter&museum kan man uppleva hälsans historia i den permanenta utställningen, i tillfälliga temautställningar, vid evenemang och popup-utställningar samt i det virtuella museet.

Tillsammans bildar de en insiktsfull helhet som ger ny förståelse, och som på ett upplevelsebaserat och interaktivt sätt visar den finländska hälso- och välfärdssektorns utveckling, nuläge och framtid.

Vetenskapscenter & museum

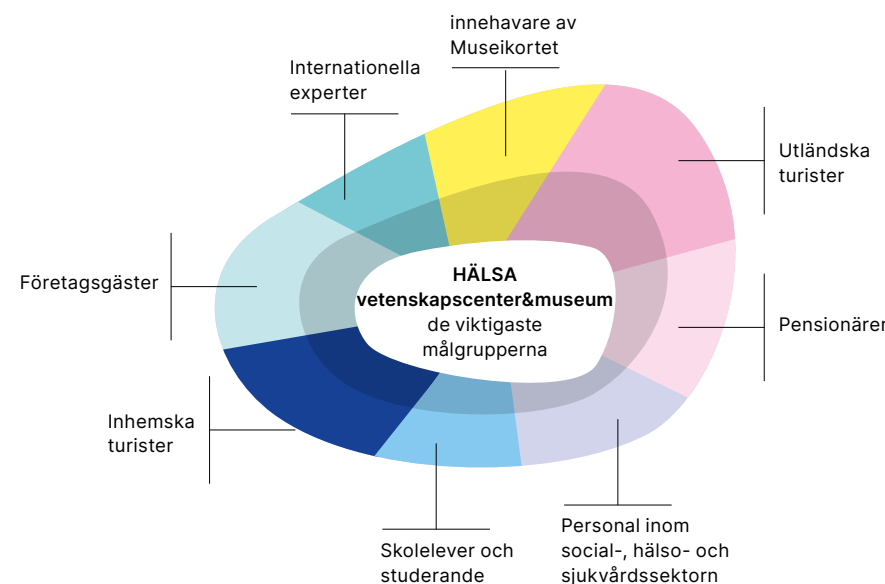
Vad?	HÄLSA vetenskapscenter&museum är ett levande minne för hälsan och välfärden samt ett fönster mot framtiden. Det berättar betydelsefulla historier om hälsa och vetenskapliga framsteg.
Varför?	För att väcka intresse för hälsovetenskap, sjukdomar och välfärd. HÄLSA vetenskapscenter&museum samlar in, bevarar, forskar om och lyfter fram det medicinska och hälso-relaterade kulturarvet samt ger en inblick i hälsans framtid.
Hur?	Med nyfikenhet Vetenskapligt Öppet och transparent Det förflutna, nutiden och framtiden presenteras på ett upplevelserikt sätt.
Hurdant?	HÄLSA vetenskapscenter&museum är ett nationellt och internationellt attraktivt vetenskapscenter och mötesplats. Det är ett aktuellt, spännande besöksmål som utnyttjar den senaste tekniken och lockar besökare i alla åldrar.

För vem?

Skapas för att nå en bred publik

HÄLSA vetenskapscenter&museum erbjuder information, upplevelser och nya perspektiv på utvecklingen inom hälsa och medicin, både för allmänheten och för experter. Museet fungerar som en lärmiljö, en mötesplats och ett turistmål som tilltalar besökare både från Finland och från olika delar av världen.

Det synliggör utvecklingen och betydelsen av den finländska hälso- och sjukvården och ger en inblick i det förflutna, nutiden och framtiden. HÄLSA vetenskapscenter&museum förenar kunskap, upplevelser och expertis på ett sätt som belyser hälsans betydelse för både individen och samhället i stort.

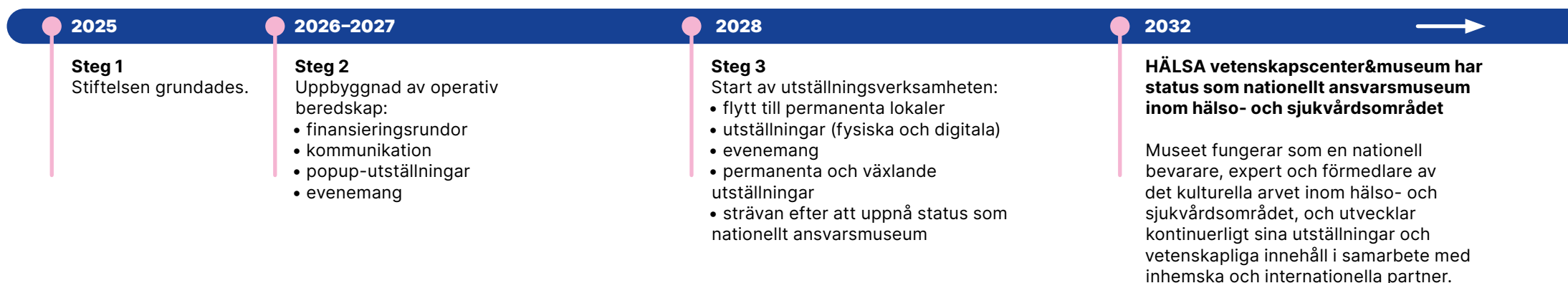

Den historiska sjukhusmiljön skulle erbjuda en unik inramning

Den mest eftersträfvansvärda placeringen för HÄLSA vetenskapscenter&museum är Kirurgiska sjukhuset i Helsingfors. Den historiska sjukhusmiljön skulle stärka museets identitet och skapa en unik koppling till den finländska hälso- och sjukvårdens historia. Byggnaden skulle ge möjlighet att utveckla vetenskapscentret-museet till en vetenskaps- och kulturinstitution av nationell betydelse och integrera det i en större museihelhet i samarbete med andra aktörer.

Kirurgiska sjukhusets läge och dess mångsidiga lokaler skulle passa utmärkt för museiverksamhet och utställningar. Sjukhuset har en fantastisk historia och utgör en naturlig del av södra Helsingfors museiområdet.

Tidsplan för projektet HÄLSA vetenskapscenter&museum

Utställningar

Utställningarna på HÄLSA vetenskapscenter&museum bildar en helhet där utvecklingen inom hälsa och medicin belyses ur ett historiskt, nutida och framtida perspektiv.

Historiska föremål, digitala visualiseringar och interaktiva simuleringar gör hälsa och medicin begripligt och konkret för alla besökare.

Den permanenta utställningen

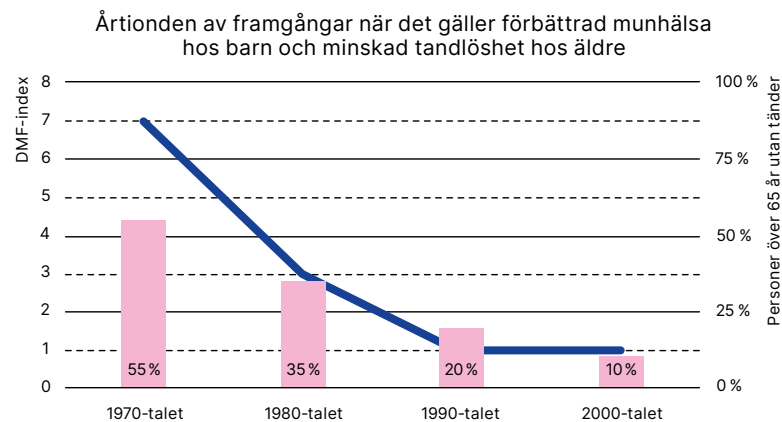
De övergripande trenderna inom hälsa och välfärd i Finland

Det förgångna Hur finländarna fick fler år

Den permanenta utställningen belyser de viktigaste vändpunkterna i utvecklingen av den finländska hälso- och sjukvården och folkhälsan. Utställningen visar hur epidemier, kost, hygien och den medicinska utvecklingen har förändrat människors liv och ökat livslängden på bara några generationer.

Några centrala teman är till exempel:

- ökad livslängd – hur finländarna fick fler år
- Barnrådgivningen och moderskapsförpackningen – en finländsk innovation
- Finländska medicinska innovationer i världen – xylitol och hormonspiralen
- Sjukhusvärldens förändring – utvecklingen inom medicinsk teknik
- Vaccinernas utveckling

På 1970-talet var

50%

av dem som var 65 år eller äldre tandlösa

- Andel tandlösa (%) bland personer över 65 år
- Genomsnittligt antal kariesangripna, saknade eller lagade tänder hos 12-åringar (DMF-index)

Nutiden

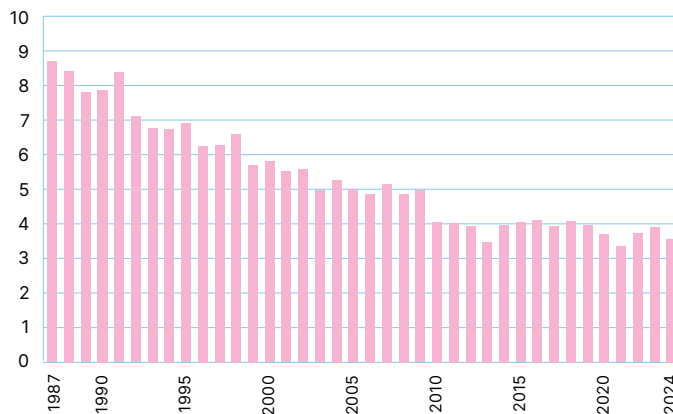
Hur man tar hand om sin hälsa i dag

Utställningen belyser även hur dagens hälso- och sjukvård fungerar och hur vardagen ser ut inom medicinen. Besökarna kan bekanta sig med yrken inom hälso- och sjukvården, diagnostik, behandlingsmetoder och patientens vårdkedja.

Simuleringar och interaktivt innehåll hjälper besökaren att förstå till exempel:

- människans fysiologi och sjukdomars uppkomstmekanismer
- hur behandlingsmetoderna fungerar
- vardagen inom hälso- och sjukvården i olika yrken

Perinatal dödlighet per tusen födda barn 1987–2024
Källa: 1917–1986 Statistikcentralen, 1987–2024 THL

Framtiden

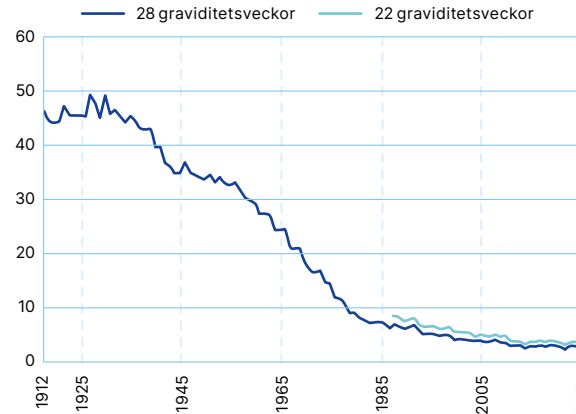
Hur ser hälso- och sjukvården ut i morgon

Utställningen belyser även framtida möjligheter inom medicinen och samhällsfrågor.

Några centrala ämnen är till exempel:

- artificiell intelligens inom diagnostik
- personanpassad medicin och genomdata
- digital hälsa och distansvård
- samarbetet mellan människa och teknik inom hälso- och sjukvården

Dödfödda barn från och med graviditetsvecka 28 och från och med graviditetsvecka 22, 1987–2024
Källa: 1917–1986 Statistikcentralen, 1987–2024 THL

Teknik och innovationer

Finländsk kompetens i världen

I Finland har det skapats ett stort antal innovationer inom medicin och hälso- och sjukvård som har påverkat människors liv över hela världen.

Utställningen lyfter fram betydande framgångar inom finländsk vetenskap, till exempel:

- utvecklingen av hormonspiralen
- xylitols inverkan på munhälsan
- medicinsk bilddiagnostik och diagnostiska metoder
- teknik och utveckling av utrustning inom hälso- och sjukvården
- de finländska verksamhetsmodellerna inom hälsosektorn

Utställningen visar hur forskning, teknik och praktiskt arbete tillsammans har gett upphov till lösningar som har förändrat hälso- och sjukvården över hela världen.

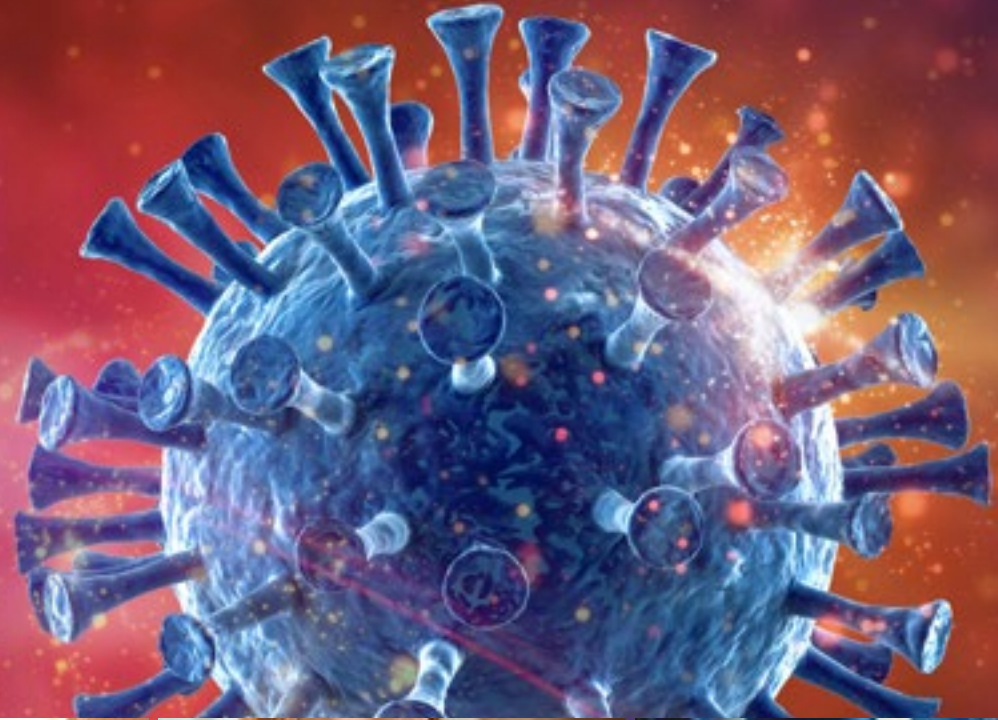
Temautställningar

Fenomen och vändpunkter i hälsans och välfärdens fascinerande värld

De tillfälliga temautställningarna fördjupar tematiken i den permanenta utställningen och belyser hälso-relaterade fenomen ur individens, samhällets och vetenskapens perspektiv.

Exempel på möjliga teman är:

- Pandemier – den osynliga fienden
- Psykiatrins historia – från isolering till öppenvård
- När krisen slår till – hälso- och sjukvård i krissituationer
- Behandlingarna som förändrade allt
- Behandlingar som gått till historien

One Health

– den gemensamma hälsan

HÄLSA vetenskapscenter&museum betraktar hälsa som en del av ett större sammanhang där människornas, djurens och miljöns välfärd hänger samman.

Utställningarna behandlar bland annat hur miljö, kost, djur och levnadsförhållanden påverkar människors hälsa, samt hur samhället har strävat efter att förebygga sjukdomar och förbättra välfärden.

Några centrala teman är till exempel:

- epidemier och zoonoser
- hygienens betydelse för folkhälsan
- kostens inverkan på välfärden
- bekämpning av djursjukdomar i Finland
- naturens och miljöns inverkan på hälsan
- antibiotikaresistens och globala hälsorisker

Utställningarna visar hur hälsa byggs upp i samverkan mellan vetenskap, samhälle och miljö.

**Virtuella
utställningar
öppna
dygnet runt**

Det virtuella museet kompletterar de permanenta och tematiska utställningarna

Det virtuella museet är HÄLSA vetenskapscenter&-museets digitala enhet som gör museets innehåll tillgängligt dygnet runt, oavsett tid och plats. Det kompletterar de fysiska utställningarna och bildar tillsammans med dem en sammanhängande helhet.

Det virtuella museet erbjuder:

- virtuella utställningar som utvidgar innehållet i den permanenta utställningen och tema-utställningarna, vilket gör det möjligt att uppleva dem även utanför museet
- föredrag, expertintervjuer och berättelser om hälso- och sjukvårdens historia, nutid och framtid
- undervisningsmaterial för skolor, utbildningsinstitutioner och högskolor
- digitala tjänster som på ett interaktivt sätt illustrerar hälsa, sjukdomar och utvecklingen av behandlingsmetoder

I det virtuella museet kan man ta del av historiskt material, till exempel intervjuer med arkiatern Arvo Ylppö.

Det virtuella museet fungerar också som en plattform för aktuellt innehåll, diskussioner och nya perspektiv. Det säkerställer att museets innehåll förblir aktuellt och ständigt uppdaterat, samt stöder museets pedagogiska uppdrag.

Den digitala plattformen ökar museets tillgänglighet både nationellt och internationellt. Den stöder också museets mål att fungera som ett nationellt ansvarsmuseum inom hälsosektorn.

Det virtuella innehållet kompletterar den fysiska museiupplevelsen, fördjupar utställningarnas teman och breddar publikunderlaget

Tilläggstjänster och kundupplevelse

Verksamheten vid HÄLSA vetenskapscenter&-museum bygger på en helhetsupplevelse för besökarna, där utställningarna kompletteras med ett brett utbud av tillhörande tjänster:

- en museibutik som kompletterar museets utställningar och erbjuder publikationer och produkter med anknytning till utställningarna
- möteslokaler som lämpar sig för utbildningar, expertmöten och samarbetsträffar
- restauranger och kaféer som betjänar museibesökarna och bidrar till att göra museet till en trivsamt besöksplats

Dessa tjänster bidrar till att förbättra besöksupplevelsen i museet och museets ekonomiska hållbarhet. De stärker också dess ställning som ett viktigt centrum för kultur och vetenskap.

Viktiga mål

Verksamheten vid HÄLSA vetenskapscenter&-museum bygger på realistiska besökarprognoser, en stegvis finansieringsmodell och ett långsiktigt utvecklingsarbete. Målet är att bygga upp ett ekonomiskt hållbart museum som fungerar som ett nationellt ansvarsmuseum inom hälso- och sjukvårdsområdet och som en betydande lärande- och turistdestination.

hälsomuseumstiftelsens kapitalmål

10 000 000 €

→ intäkterna går till museiverksamheten

	5:e verksamhetsåret	10:e verksamhetsåret
Besökare per år	200 000	300 000
Finansiering		
Biljettintäkter / stiftelsefinansiering	2,3 miljoner euro	2,7 miljoner euro
Stat/kommun	1,2 miljoner euro	1,5 miljoner euro
Total budget	3,5 miljoner euro	4,2 miljoner euro

300 000

besökare under HÄLSA vetenskapscenters&museums tionde verksamhetsår

Förvaltning

Verksamheten vid HÄLSA vetenskapscenter&museum bygger på en tydlig och hållbar organisationsstruktur, där stiftelsen ansvarar för att säkerställa museets verksamhetsförutsättningar och dess långsiktiga utveckling. Den verksamhet som rör själva museet och vetenskapscentret sköts av en aktör som ägs av stiftelsen. Verksamheten stöds av ett vetenskapligt råd, som säkerställer att innehållet håller hög vetenskaplig nivå och museets vänförening, som stärker det sociala samspelet och möjligheterna till delaktighet.

Kati Myllymäki

Daniel Pasternack

Anna-Leena Brax

Salla Eckhardt

Reijo Haapiainen

Hanna Mamia-Walther

Maria Rossi

Kaija Rinne

Stiftelsen Finlands hälsomuseum sr

Stiftelsens syfte är att främja och stödja hälsomuseiverksamhet, samt att sprida kunskap om den finländska hälso- och sjukvården, dess historia, nutid, utveckling och framtid.

Grundande medlemmar

- Genetricum Oy
- Hammaslääkätieteen historian seura Aurora ry
- HUS-sammanslutningen
- SOSTE Finlands social och hälsa rf
- Finska Läkarföreningen Duodecim
- Finlands Apotekareförbund
- Finlands Veterinärförbund
- Finlands Tandläkarförbund
- Suomen Hammaslääkäri-seura Apollonia ry
- Finlands Läkarförbund
- Finlands närvårdar- och primärskötarförbund SuPer rf
- Finlands Psykologförbund
- Tehy

Styrelse

Stiftelsens styrelse består av nationellt framstående personer inom social-, hälso- och sjukvårdssektorn, vetenskap, förvaltning och samhälle.

Styrelsen för Finlands hälsomuseumstiftelse sr

- **Kati Myllymäki**, medicinalråd, styrelseordförande
- **Daniel Pasternack**, ekon.dr, PwC, styrelsens vice ordförande
- **Anna-Leena Brax**, hälsovårdare, sjuksköterska
- **Salla Eckhardt**, arkitekt
- **Reijo Haapiainen**, fil.dr, professor (h.c.)
- **Hanna Mamia-Walther**, fil.mag., museichef
- **Maria Rossi**, PhD, medicinstuderande
- **Kaija Rinne**, administratör

Styrelsens uppgift är att leda stiftelsens strategiska utveckling, säkerställa att projektet fortskrider samt trygga en långsiktig uppbyggnad av verksamheten vid HÄLSA vetenskapscenter&museum.

Minna Kaila

Pekka Ylöstalo

Sini Terävä

Förvaltningsrådet

Stiftelsens förvaltningsråd består av företrädare för de organisationer som är grundande medlemmar. Förvaltningsrådets ordförande är professor (emer.) **Minna Kaila**, och vice ordförandena är professor **Pekka Ylöstalo** samt **Sini Terävä**, chef för samhällsrelationer.

Övriga medlemmar i förvaltningsrådet är:

- Taina Ala-Nikkola
- Ulla Hautanen
- Jaana Heinonen
- Heikki Kuusela
- Jari Lipsanen
- Silja Paavola
- Kaija Rinne
- Kirsi Sillanpää
- Ilkka Taipale
- Mikko Turku
- Kari Välimäki

HÄLSA vetenskapscenter&museum

Hälsomuseumstiftelsens uppgift är att säkerställa vetenskapscenter&museums verksamhet.

Det planeras att bilda ett aktiebolag för att driva verksamheten vid vetenskapscenter&museum. Denna struktur möjliggör en effektiv operativ ledning av museiverksamheten samt en långsiktig strategisk styrning av stiftelsen.

Föreningen Hälsomuseets vänner

Vänföreningen grundades i maj 2026. Syftet med föreningen är att samla personer som är intresserade av den finländska hälso- och sjukvårdens historia samt framtid, och att stödja Finlands hälsomuseumstiftelses arbete och det kommande HÄLSA vetenskapscenter&museum.

Välkommen till föreningen!
terveysmuseonystavat@gmail.com

Vetenskapliga rådet

HÄLSA vetenskapscenter&museum kommer att inrätta ett vetenskapligt råd som ska fungera som en kontaktkanal till landets forskningssamfund inom social- och hälsosektorn.

Representanter för branschens ledande aktörer inbjuds att delta i rådet.

Till rådets uppgifter hör:

- innehållsmässig styrning av utställningsverksamheten
- vetenskaplig granskning av utställningsinnehållet
- att stärka museets forskningsmässiga och vetenskapliga grund

Rådet skapar en stark vetenskaplig grund för HÄLSA vetenskapscenter&museum och säkerställer att dess verksamhet bedrivs på ett tillförlitligt sätt.

Finlands
hälsomuseum-
stiftelse

terveysmuseo.fi

Finlands hälsomuseumstiftelse sr
Suomen terveysmuseosäätiö sr
The Finnish Health Museum Foundation sr

terveys@terveysmuseo.fi
c/o Finlands Läkarförbund
Postbox 49, 00501 Helsingfors